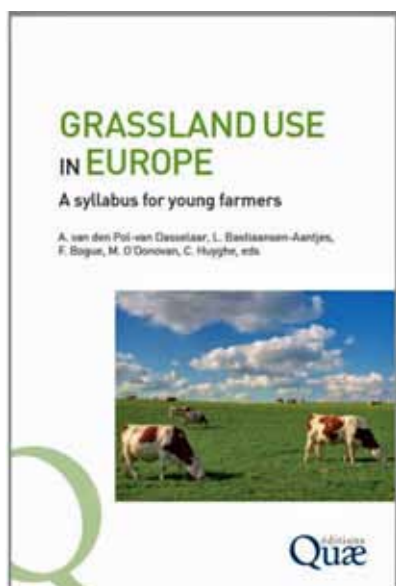

Inno4Grass – ett EU-projekt om vall och bete

Det tar lång tid innan innovationer inom vallodling sprids mellan lantbrukare i Europa – både inom och mellan länder. Ett syfte med EU-projektet Inno4Grass var att förbättra samarbetet mellan forskare, lantbrukare, rådgivare och lärare i olika europeiska länder. Det övergripande målet för projektet, som pågick 2017–2019, var att överbygga klyftan mellan praktik och forskning samt underlätta tillämpning av innovativa system för produktiva vallar. Projektets långsiktiga mål var att öka lönsamheten för europeiska vallodlare samtidigt som miljövärdena bevaras.

Inno4Grass har bidragit till gränsöverskridande insamling och överföring av kunskap inom vall- och betesområdet samt stimulerat utbyten och studieresor mellan regioner och länder. Åtta länder med totalt 20 partners har deltagit, varav Sveriges lantbruksuniversitet och Svenska Vallföreningen har representerat Sverige. I de deltagande länderna Tyskland, Belgien, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Polen och Sverige består en stor andel av jordbruksarealen av vall, och produktionen av mjölk samt nöt- och lammkött är viktig.

Ett omfattande undervisningsmaterial finns på <https://doi.org/10.35690/978-2-7592-3146-1>

En viktig uppgift i projektet var att lyfta exempel på innovativa lösningar inom vallområdet. Projektet har också resulterat i en mängd informations- och utbildningsmaterial samt verktyg som finns samlat på projektets hemsida www.inno4grass.eu och i det digitala uppslagsverket www.encyclopediaipratensis.eu. Faktablad om innovativa bönder och metoder samt illustrerande videofilmer har producerats, en lärobok med tillhörande PowerPoint-presentationer har utarbetats, konferensdatabasen GrassCOPS har utvecklats, olika beslutsstöd har inventerats och forskningsbehov identifierats. Vidare har ett stort antal möten med deltagare från praktik och akademi genomförts. Slutligen har vallmästartävlingar genomförts i alla projektländerna.

Information om innovativa vall- och betesbönder i *Encyclopedia pratensis*

Den bärande tanken med projektet var att forskningsresultat ska användas mer i praktiken men också att forskningen bättre än idag ska fånga upp lovande metoder som lantbrukare har testat. Det har också varit angeläget att identifiera viktiga frågor att studera vidare. Projektet har genererat en hel del informationsmaterial (tabell 1) för att åskådliggöra goda exempel.

I projektets start genomfördes en enkätundersökning för att identifiera drivkrafter och hinder för innovationer (Goliński m.fl., 2018). Det har totalt gjorts 170 intervjuer med lantbrukare, vilka har genererat lika många faktablad (portraits) som finns på projektets hemsida, www.inno4grass.eu, men också i ett digitalt uppslagsverk om vall och bete administrerat av forskningsinstitutet INRAE i Frankrike, *Encyclopedia pratensis*

Encyclopedia pratensis är ett digitalt uppslagsverk om vall och bete, www.encyclopediaipratensis.eu

www.encyclopediaipratensis.eu. En annan del i projektet har varit att karakterisera och analysera de totalt 85 fallstudier som gjorts (Huyghe, 2020). Tjugo innovativa vallbönder har intervjuats i Sverige varav 10 har studerats närmare (case studies) för att få fram mer data om bl.a. avkastning och ekonomi. Det gör det lättare att hitta innovationer som skulle passa på andra gårdar och underlättar erfarenhetsutbyten. Fallstudierna är fördelade över hela landet, från Övertorneå i Norrbotten till Knislinge i Skåne och har följande fokus:

- Tre goda vallskördar vid Polcirkeln
- Bättre kväveeffektivitet med gödseln separerad och spridd med matarslang
- Bra protokoll ger koll på partier, åtgång och avkastning av vallen
- Minimala förluster vid inläggning och uttag av ensilage
- Bra bete ger mer mjölk och sparar kostnader
- Multivallskördare ger renare foder och mindre packning
- Utnyttja betet maximalt med rätt kalvnings-tid
- Koll på partier, mängd och kvalitet i silo-tornen
- Enkelt fällsystem förbättrar ungdjursbetet
- Bevattnings- och stallgödsel viktiga hörnstenar i torr bygd

Utbildningsmaterial

Inom projektet har ett omfattande undervisningsmaterial tagits fram. Läroboken "Grassland use in Europe – a syllabus for young farmers" omfattar grundläggande avsnitt om vallens arter och dess användning i olika delar av Europa, betesskötsel, hö- och ensilageproduktion, mark- och växtnärsrelaterade frågor, miljö- och biodiversitetsaspekter på vallen samt

Forts. nästa sida

gräsbaseade kvalitetsprodukter. Vidare finns specifika avsnitt för respektive land, där Irland fokuserar på bete, Sverige på ensilage och Italien på hö. Boken finns tillgänglig i tryckt form (Van den Pol-van Dasselaar m.fl., 2019) men också digitalt på *Encyclopedia pratensis*. Där finns även PowerPoint-presentationer för respektive land fritt tillgängliga. Materialet kan användas i undervisning på olika nivåer men också som stöd vid studiebesök och möten.

Tabell 1. Informationsmaterial som producerats i Inno4Grass och som finns tillgängliga i *Encyclopedia pratensis* (www.encyclopediapratensis.eu). Filmerna ligger på en YouTube-kanal för Inno4Grass

Typ av produkt	Beskrivning	Totalt		Från Sverige	
		Antal	Språk	Antal	Språk
Portraits	Tvåsidiga faktablad om innovativa vall- och betesbönder	170	7 språk ¹	20	Eng + Sv
Case studies	Mer omfattande fallstudier av hur innovationerna fungerar och vad som krävs för att de skulle kunna fungera någon annanstans	85	Eng	10	Eng
Technical leaflets	Tvåsidiga faktablad om tekniska innovationer	48	7 språk ¹	6	Eng + Sv
Videos	Lantbrukare presenterar sin innovation på en film som är 3–5 minuter lång	104	7 språk ¹	13	Eng (6) + Sv (13)

¹Engelska, franska, tyska, holländska, polska, italienska och svenska.

Möten mellan praktik och forskning

I Sverige har 13 av de totalt 144 s.k. Practice and science meetings arrangerats där lantbrukare och forskare diskuterat angelägna vallinnovationer, exempelvis vid sommarmöten, fältvandringar, betesutbildningar och seminarier. För varje möte har det producerats en kort användarvänlig sammanfattning, s.k. practice abstracts, som finns på *Encyclopedia pratensis*.

Behovsstyrd forskning

Aktuellt forskningsbehov inom vall- och betesområdet har sammanställts via enkäter och intervjuer. Vidare har befintlig litteratur identifierats för att besvara en del frågor. Detta delprojekt visar behovet av att inte bara producera forskningsresultat utan att också bli bättre på att sprida dem och även visa på resultat som redan finns.

Beslutsstöd

En del i projektet har varit att identifiera verktyg och beslutsstöd för att öka lönsamheten i vallodlingen och/eller betesdriften, t.ex. www.agrinet.ie/ och www.vallprognos.se. Resultatet presenteras under fliken One-stop shop på *Encyclopedia pratensis*. Ett exempel på ämnesområde där Sverige har mycket att lära av andra länder är bete. På flera av gårdarna presenteras bete som en klimatsmart utfordringsmetod. Kunskapen om produktionsbete är eftersatt inom lantbruket och rådgivningen hos oss.

GrassCOPS – databas för vall och bete

En databas, GrassCOPS har utarbetas för litteratur som normalt inte återfinns av sökmotorerna Web of Science eller Google Scholar, <http://grassland.uni-goettingen.de/>. Det kan handla om konferenssuppsatser eller presentationer av olika slag som läggs in och kan hittas via ett sökordssystem. Länk även till detta verktyg finns på *Encyclopedia pratensis*.

Studieresor och utbyten

Inom Inno4Grass-projektet har vi planerat och genomfört ett antal utbyten sinsemellan och också flera studieresor med främst lantbrukare och studenter. Exempelvis besökte elva kvinnliga holländska bönder flera av våra innovativa bönder på en studieresa i västra Sverige i början av juli 2019 och olika

grupper från flera länder har besökt Irland och Tyskland under projektets gång. Projektets omfattande nätverk kan utnyttjas även för framtida utbyten.

Vallmästare i åtta länder

I Sverige har tävlingen Årets Vallmästare pågått sedan 2002. I några av de andra länderna har det också funnits liknande tävlingar. SLU har haft ett speciellt ansvar för delprojektet att utse och hylla de mest innovativa lantbrukarna inom vall och bete i respektive projektland. Lantbrukarna kallas föregångare och inspiratörer, de visar möjligheter och sprider framtidstro i sina respektive länder samt förser andra lantbrukare med råd, idéer och kunskap om vall och bete. Återkommande vallmästartävlingar har nu etablerats i flera länder. Tävlingsarna har varit anpassade till de olika ländernas förutsättningar med olika klimat, odlingsystem och jordtyp. Exempelvis gällde tävlingen bete på Irland, biologisk mångfald i Frankrike och ensilering i Sverige. De svenska pristagarna var Tore och Per Larsson från Tibro. Alla vinnare hyllades i samband med en konferens inkluderande gårdsbesök i mitten av juni 2019 i Hannover, se www.inno4grass.eu.

Projektet har finansierats av Horizon 2020 enligt anslagsavtal 727368.

Nilla Nilsdotter-Linde, SLU, Inst. för växtproduktions-ekologi, tel: 070-662 74 05, nilla.nilsdotter-linde@slu.se
Anna Carlsson, Skogsgård, Getinge, tel: 0709-70 12 06, carlsson@skogsgard.se

Lästips:

Goliński P., van den Pol-van Dasselaar A., Golińska B., Paszkowski A., Nilsdotter-Linde N., O'Donovan M., Porqueddu C., Czerwińska A., Delaite B., Bauer A., Florian C., Baste F., Fradin J., Gauder P., de Kort H. och Krause A. (2018) Analysis of innovation brokering systems related to grasslands across Europe. *Grassland Science in Europe* 23, 983–985.

Huyghe C. (2020) Resilience of grassland-based production systems, addressing climatic, environmental and economic issues. Sveriges lantbruksuniversitet. Institutionen för växtproduktionsökologi. Rapport 30, 7–12.

Van den Pol-van Dasselaar A., Bastiaansen-Aantjes L.M., Bogue F., O'Donovan M. och Huyghe C. (reds.) (2019) Grassland use in Europe, a syllabus for young farmers. ISBN: 978-2-7592-3145-4. Quae Éditions, 263 pp. <https://doi.org/10.35690/978-2-7592-3146-1>

I samarbete med...

Jordens bästa vän!

Bäst på allt som gro!

JB Holstein – Årets Vallmästare 2020

Konkurrensen var tuff när tre gårdar gjorde upp om slutsegern som Årets Vallmästare. De övriga finalisterna var Kullingsjö lantbruk, mjölkproducenter från Vårgårda samt Åke Andersson, mjölkproducent utanför Lövånger. Alla var mycket kvalificerade och uppfyller väl de krav som juryn ställer på en mästare – att med en tydlig strategi under flera år lyckas skörda en jämn kvalitet som utnyttjas väl i produktionen.

Juryn imponerades av **JB Holsteins** fokus på höga energi- och proteinvärden, i syfte att ta fram ett vallfoder som går väl ihop med användandet av majs i foderstaten. Motiveringen lyder:

"Vallen är den självklara grunden i foderstaten hos Årets Vallmästare 2020. Med hjälp av noggrannhet och tydliga mål har gården under lång tid lyckats leverera jämn kvalitet över såväl skördar som år. Årets vallmästare visar stor förståelse för kombinationen av gräs och majs i foderstaten, genom att satsa på ett vallfoder med höga värden av energi och protein".

Bengt och Jeanette Sjöland driver JB Holstein i Hörby tillsammans med sina barn Andreas och Amanda. De har en mjölkbesättning med 200 kor och brukar 90 hektar slåttervall och 30 hektar kvigbete. Korna har 8 hektar rastbete och full foderstat inomhus.

Utmärkelsen Årets Vallmästare instiftades 2002 för att uppmärksamma och belöna skickliga vallodlare. Priset delas ut av tidningarna Husdjur och Nötkött tillsammans med Svenska Vallföreningen, Gård & Djurhälsan, Sveriges lantbruksuniversitet och Växa Sverige.

Bengt och Jeanette Sjöland tog emot utmärkelsen Årets Vallmästare i samband med Vallkonferens 2020 i Uppsala.

Foto: Nilla Nilsdotter-Linde

Anders Elofsens medalj 2020 till Anne-Maj Gustavsson

©Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Agronom och docent i växtodlingslära **Anne-Maj Gustavsson**, SLU, Institutionen för norrländsk jordbruksvetenskap, Umeå, har tilldelats Anders Elofsens medalj 2020 för sin forskning som sker med starkt fokus på kedjan från valletablering över bete till konserverat foder för idisslare. Förutom att hon bedriver forskning och undervisning inom vallodling är hon också ordförande för ämneskommittén vall och grovfoder inom SLU Fältforsk.

Anne-Maj Gustavsson har noggrant studerat betydelsen av odlingsförhållanden och väderfaktorer för produktionen av och kvaliteten hos vallfoder till mjölkkor och i förlängningen för produktkvaliteten hos mejeriprodukter. Hon har undersökt kvävedynamiken i växter och hur växternas utveckling påverkar grödans kvalitet. I detta arbete har Anne-Maj kunnat påvisa hur samspelet mellan växt, odlingsmiljö och odlingsåtgärder påverkar både produktion och kvalitet hos vallfoder.

Anne-Maj Gustavsson har en omfattande och värdefull bakgrund som konsulent, lärare och ansvarig för mer tillämpad forskning. Hon besitter en tämligen unikt bred kunskap inom agronomi, särskilt växtodling, och även inom husdjursvetenskap och ekonomi. Anne-Maj har förmedlat denna kunskap och sina många forskningsresultat i ett stort antal internationella och svenska publikationer, i en rad konferensföreläsningar och inte minst i samtal med många verksamma jordbrukare.

2020 **EGF**
Helsinki, Finland • 22nd - 25th June

EGF i Helsingfors 22–25 juni 2020

Den 27:e konferensen inom European Grassland Federation (EGF) arrangeras 22–25 juni 2020 i Helsingfors med Helsingfors Universitet som värd. Temat för konferensen är "Meeting the future demands for grassland production". Det anordnas studieresor både under konferensen och efter (25–27 juni).

Vidare finns följande kringarrangemang:

Söndag 21 juni: Grazing – working group, Semi-natural grasslands – working group, Silage – workshop

Onsdag 24 juni: Carbon cycles in grassland production systems – workshop

Torsdag 25 juni: GHG mitigation strategies from ERA-GAS projects CEDERS and RumenPredict – workshop

Anmäl dig **senast den 31 mars** för lägsta kostnad.

<https://www.helsinki.fi/en/conferences/28th-general-meeting-of-european-grassland-federation>

Årsmöte i Östergötlands Vallförening Onsdag 26 februari kl. 12.00, Vreta Kluster

Viltskador blir ett allt större problem i den östgötska odlingen.

Hur kan vi minska skadorna av vilt på vall och betesmarker?

Mer information: svenskavall.se

Anmäl till
info.e@hushallningssallskapet.se
eller 013-35 53 00.

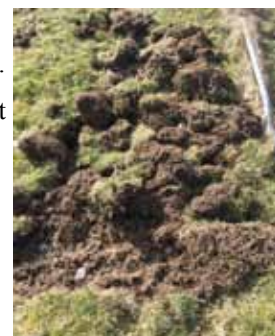

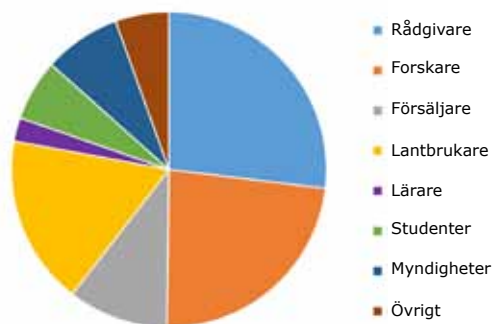
Foto: Margareta Dahlberg

Ett innehållsrikt möte kring vallen!...

Vallkonferens 2020 gick av stapeln 4–5 februari på SLU i Uppsala. Hela 253 rådgivare, lantbrukare, säljare, lärare, forskare, myndighetspersoner och studenter hade mött upp för ett par intensiva dagar med föreläsningar och tid att träffas "över gränserna".

Bland deltagarna kom 28 stycken från andra länder, främst Norden, samt 16 studenter.

Vallkonferens 2020 – en myllrande mötesplats!

Initiativet till konferensen har kommit från näringen och den arrangerades av SLU i samarbete med Växa Sverige, Hushållningssällskapet, Greppa Näringen/Jordbruksverket och LRF.

Många av de projekt som presenterades har vi haft med även i Svenska Vallbrev, eller kommer att ha, men det finns också möjlighet att ta del av hela konferensrapporten via länken nedan eller att köpa den, se <http://www.slu.se/vallkonferens2020> under Dokumentation.

Lästips:

Nilsdotter-Linde N. och Bernes G. (reds.) (2020) Vallkonferens 2020. Konferensrapport. 4–5 februari 2020, Uppsala. Sveriges lantbruksuniversitet. Institutionen för växtproduktionsökologi. Rapport 30. 176 s. <https://pub.epsilon.slu.se/16657/>

Foto: Nilla Nilsdotter-Linde

Konferensen inleddes med att vidga perspektiven kring kolinlagring genom Thomas Kätterer, SLU, kring att ge betesdriften mervärden, via Agnes van den Pol-van Dasselaar, Aeres, Nederländerna, samt om resiliens i vallproduktionen gällande miljö och ekonomi, förmedlat av Christian Huyghe, INRAE, Frankrike.

Foto: Nilla Nilsdotter-Linde

Lantbrukarna Nicolaus Cederblad, Tuna gård, Vikbolandet och Inge Karlsson, Hults gård, Nol berättade om sina innovativa lösningar för förbättrad vallproduktion.

Foto: Lars Nesheim

SVENSKA VALLBREV kommer ut med sju nummer 2020.

Manusstopp

Nr 2 13 mars
Nr 3 17 apr
Nr 4 8 maj
Nr 5 21 aug
Nr 6 25 sep
Nr 7 13 nov

Utgivning

9 apr
15 maj
5 juni
18 sep
23 okt
11 dec

Redaktionskommitté: Nilla Nilsdotter-Linde, ansvarig utgivare, tel: 070-662 74 05, e-post: Nilla.Nilsdotter-Linde@slu.se
Gun Bernes, tel: 090-786 87 44, e-post: gun.bernes@slu.se

Redaktion och layout: **Irène Persson**, tel: 070-616 66 27, e-post: irenee.persson@gmail.com

Vill du bli medlem i Svenska Vallföreningen? Betala 500 kr till pg. 72 27 23-4 eller bg. 108-9705 och ange namn och adress.

ISSN 1653-8064

I planeringen deltog från vänster Gun Bernes, SLU, Ola Hallin, Hushållningssällskapet, Nilla Nilsdotter-Linde, Cecilia Müller och Rolf Spörndly, SLU, Pernilla Kvarmo, Greppa Näringen/Jordbruksverket och Hans Lindberg, Växa Sverige. Kjell Ivarsson, LRF saknas på bilden.